

Tilojen välisellä rehuyhteistyöllä ”kaikki voittavat”

Parhaat poiminnot Pohjanmaalla käynnistä

Pertti Ruuska MTK Keski-Suomi
Anne-Mari Malvisto, JAMK

Tuoreviljakauppa A-Rehun linkittämänä

Vajaa 100 tuoreviljatoimittajaa

mukana keskim. 8 rekkaa
viljan kuljetuksessa

Viljan loppukäyttäjänä 86
karjatilaa

Vuonna 2017 tilojen välillä liikkui yhteensä 8 milj. kg

*Pääasiassa ohraa, jonkin verran kauraa ja vehnää

*Tiivis aikajakso eli noin 5 viikon aikana

*A-Rehu hoitaa viljan ostoon liittyvän työn ja logistiikan, laadun määrittämisen sekä rahoituksen

Ennakkosuunnittelu

- Ostajan volyymitarpeet selvitettävä hyvissä ajoin kesällä ja alueelliset määrät viljalajeittain
- Viljan toimittajien sopiminen ostomääriä vastaavasti

=> Toimitukset suunnitellaan alueellisesti mahdollisimman järkevästi

=> lyhyet kuljetusmatkat, toimitukset tilausjärjestyksessä tai koko tilattu määrä kerralla

Myyjätilat ja ostajatilat tekevät omat sopimukset

Myyjä

- *Suuntaa-antava toimitusaika
- *Viljalaji ja määrä
- *Hinnoittelu ja maksuehdot
- *Toimitustapa: vaihtolavat pellolle tai asiakastilalla varastossa

Ostaja

- *Viljalaji ja määrä
- *Hinnoitteluperuste
- *Toimitusajankohta
- *Maksuehdot

Yhteiset pelisäännöt ja hinnoittelu

Sopimukset

Laatu

*Joka rekkakuormasta näyte ja analysoidaan Viljavalla kosteus, hlp ja valkuainen

*Ohran minimi hlp-paino 62 (kuivaa viljaa)
-alle tämän ei oteta vastaan tai hinnoittelussa merkittävät vähennykset

*Kannustetaan laatuun
- kasvinsuojelu
- oikea puintiajankohta (ihannekosteus n. 25%)
- puhdas puintitulos
- pakkotuleentuminen kielletty

Hinnoittelu

Hinnoittelussa pyritty huomioimaan oikeudenmukaisesti säästyvät ja syntyvät kustannukset molempien osapuolten osalta ja jakamaan oikeudenmukaisesti myyjän ja ostajan välillä.

Perushinta alueellisen markkinahinnan mukaan

- kosteuskorjaus ProAgrian taulukon mukaan
- 20 €/tn laskennallinen kuivausvähennys

= hinta viljatilalle €/tn

Viljan markkinahinta euroa/tn Esim. Maaseudun Tulevaisuuden maanantainumerosta (vain kokonaislukuja)

Ohra vai kaura

Märehtijät vai siat

Kosteusprosentti Itse mittaamalla saatu (pelkkä lukuarvo, ei desimaaleja)

Hehtolitrapaino (pelkkä lukuarvo, max 69)

REHUN TONNIHINTA ANNETUILLA ARVOILLA:

euroa

https://www.proagria.fi/www/viljan_hintalaskuri/laskuri.html

Kosteus vaikuttaa hehtolitrapainoon ja taulukko huomioi hinnassa viljan sisältämän veden verrattuna 14 % kosteuteen kuivattuun viljaan.

Hyödyt tuoreviljan yhteistyöstä eri toimijoille

Viljatilat

- + Riskien jakaminen (osan myynti tuoreena ja osa kuivattuna)
- + Säästö kuivatuskustannuksissa ja varastointikustannuksissa
- + A-Rehun kautta rahat nopeasti, jolloin viljakauppatulo heti syksyllä käytettävissä
- + Viljelyn kannalta tavoitteellisuus eli oikeita lajikkeita viljelyyn ja satotasoja ylös
- + Tuoreena korjattava vilja mahdollistaa monipuolisemman lajikevalikoiman käytön, mahdollista käyttää myös myöhäisempiä ja satoisampia lajikkeita
- + Ostaja maksaa rahdin

Huom! Vaihtolavamaksun hoitaa viljan myyjä

Eläintilat

- + Kosteusvähennys -20 €/tn välitön säästö tuoreviljan ostamisessa
- + Helppo tapa ostaa viljaa:
 - A-Rehu hoitaa viljan ostoon liittyvän työn, logistiikan, laadun määrittämisen ja rahoituksen
- + Sopimuksessa tila kertoo mitä viljaa haluaa ja paljonko sekä toimitusajankohta
- + Varastot saadaan täyteen nopeasti → aikaikkuna puinnista murskaukseen ja hapotukseen on 1-2 vrk

Muut hyödyt

Kuljetusyrittäjät

- + Korvaus km-perusteinen
- + Tiivis 5 viikkoa kuljetusta koko ajan, yritetään hyödyntää paluukuormat, jolloin säästää kustannuksiin
- + Yrittäjät halukkaita olemaan mukana alkusyksyn tiiviissä ajossa (tasaa hiljaista aikaa)

Ekologisuus

- + Pienempi hiilijalanjälki
 - ➔ viljan kuivaus jää pois ja samoin ylimääräiset ajokerrat (suoraan puinnista viljaa käyttävälle tilalle)

Case Ari Nortusen lihanautatila ja lähialueen viljatilat

- Tilalla kasvatuksessa n. 700 lihanautaa
- Uusi pihatto v. 2012 + aperuokintaan siirtyminen
-pihaan varattiin riittävästi laakasiilotilaa nurmirehulle ja ostettavalle tuoreviljalle
- Eläintuotannon laajennuksen jälkeen tilan oma peltoala kokonaan nurmirehulle, lannanlevitysala jäi pieneksi
- Osta n. 1 milj.kg tuoreviljaa vuodessa (tuorepaino)
-n. 12 vakiotoimittajaa (pääosa sivutoimisia kasvinviljelijöitä)
-50-300 tn/toimittaja, 1-20 km etäisyydeltä
- Tilalla oma ajoneuvovaaka ja tehokas mylly tuoreviljan murskaamiseen (Murska 2000)
- Piha-alue asfaltoitu => helpottaa rehukuormien käsittelyä

Yhteistyön periaatteena, että "Kaikki voittavat"

Kuuntele tilalla tehty haastattelu: <https://soundcloud.com/mtk-keski-suomi/rehuyhteisty-untamala> (editoitu, noin 20 min)

Rehuviljan hinnoittelu ja maksukäytännöt

- Jokainen tilalle tuleva viljakuorma punnitaan
- Joka kuormasta mitataan kosteus
=> kuorman paino muunnetaan kuivattua viljaa (14%) vastaavaksi Viljavan käyttämän painonmuutostaulukon mukaisesti
-kosteuskorjaus päättyy 22%:iin
(myllyn teho parhaimmillaan 22-27 % kosteudessa)
- Perushintana käytetty Avenan päivähintoja, syksystä 2018 ilmeisesti Altian hintoja ja laskennallinen kuivausvähennys -20 €/tn
- hl-paino otetaan toiseksi hinnoitteluperusteeksi
-tuoreviljalla 0-taso 62 kg/hl (ohra)
- Viljan toimittajat huolehtivat kuljetuksen omalla kalustolla ja kustannuksella

Painonmuutostaulukko viljoille
www.suomenviljava.fi

Kosteus %	Kerroin
alle 14,5	1,0000
14,6 – 15,0	0,9935
15,1 – 16,0	0,9805
16,1 – 17,0	0,9675
17,1 – 18,0	0,9545
18,1 – 19,0	0,9415
19,1 – 20,0	0,9285
20,1 – 21,0	0,9145
21,1 – 22,0	0,9005
22,1 – 23,0	0,8865
23,1 – 24,0	0,8725
24,1 – 25,0	0,8585
25,1 – 26,0	0,8445
26,1 – 27,0	0,8305
27,1 – 28,0	0,8165
28,1 – 29,0	0,8025
29,1 – 30,0	0,7885
30,1 – 31,0	0,7735
31,1 – 32,0	0,7585
32,1 – 33,0	0,7435
33,1 – 34,0	0,7285
34,1 – 35,0	0,7135
yli 35,0 -	0,6985

... maksukäytännöt

- Viljan vastaanoton loputtua ostaja kokoaa tiedot kunkin toimittajan tuomista kuormista paino- ja kosteustietoineen (jatkossa myös hlp)
 - ➔ Kooste tiloille tarkistettavaksi, samalla kysely toivotusta maksuajankohdasta
 - ➔ Suurin osa tiloista saa maksun koostetaulukon perusteella, ilman erillistä laskutusta
- Osa tiloista haluaa maksun heti, osa jaksotettuna tai pidemmällä maksuaikataululla, joustavasti toimitaan puolin ja toisin

Suunnitelmallista ja luottamuksellista yhteistyötä

- Viljan vastaanotto toimii kiireisenä puintiaikana
 - nopeat punnitukset ja kosteusmääritykset, kärriä ei tarvita varastointiin
 - murskaustehoa riittävästi, yhteen silloon n. 250-300 tn parissa päivässä
- Selkeys
 - ostetaan pääasiassa ohraa, hieman myös kauraa ja vehnää
 - huomioidaan mm. tukiehtojen monipuolistamisvaatimukset
 - osapuolet sopivat jo varhain keväällä, mitä tarvitaan ja kuinka paljon
- Luottamus
 - toistaiseksi ei ole tarvittu kirjallisia sopimuksia: tutut toimijat, avoin ja tasapuolinen hinnoittelu- ja toimintamalli
 - osa toimittajista huolehtii itse punnitusten ja laatumääritysten kirjaamisesta, tilalla ei tarvita ympärivuorokautista päivystystä
 - jos tilitykset eivät toimi, viesti kulkee ja yhteistyö loppuu nopeasti
 - Nortusella vähäinen riski: rehuviljaa on hyvin tarjolla

Yhteistyön edut kasvinviljelytilan näkökulmasta

- Vaivattomuus:

- puintiaikaan ei pullonkauloja esim. kuivauksen kanssa
- viljakuormien vastaanottopää toimii nopeasti ja joustavasti (illallakin)
- helpottaa viljelysuunnittelua, kilpailukykyinen markkinapaikka viljalle tiedossa

- Taloudellisesti järkevää

- vähentää turhia välikäsiä viljakaupassa
- ei tarvitse murehtia kuivauskustannuksista oli syksy millainen hyvänsä
- laskennallinen kuivausvähennys oikealla tasolla

- Lantaa viljatilojen pelloille

- A. Nortunen hoitaa levityksen vastaanottosopimustiloille

- Yhteistyötä myös nurmirehun tuotannossa

- monipuolistaa kasvinviljelytilan viljelykiertoa, parantaa pellon kasvukuntoa

